NITO

Finansminister Jan Tore Sanner

22.12.2020

Statsbudsjett 2022 – NITOs prioriteringer
NITO - Norge Ingeniør- og Teknologorganisasjon, er Norges største fagorganisasjon for ingeniører og teknologer med over 93 000 medlemmer. Vi organiserer medlemmer i alle sektorer og over hele landet.

2020 har vært et krevende år. NITO håper, og tror, 2021 vil bidra til å normalisere situasjonen i økonomien, men ber regjeringen vurdere situasjonen fortløpende og i samarbeid med partene finne virkningsfulle tiltak for å redusere arbeidsledigheten og øke aktiviteten i økonomien.

Framover blir det enda viktigere å skape nye arbeidsplasser i både etablerte virksomheter og i nye selskaper, og å trygge allerede etablerte virksomheter. For å lykkes er det viktig at regjeringen fører en politikk som bidrar til kompetanseutvikling gjennom hele arbeidslivet, og en ansvarlig økonomisk politikk som styrker norske virksomheters konkurransekraft. Regjeringen må føre en politikk for stabil kronekurs, forutsigbar rente og et konkurransedyktig skatteregime for næringslivet.

Forventninger for statsbudsjettet 2022:
• Satsing på kompetanseutvikling gjennom hele livet
• Bekjempelse av langtidsledighet og utenforskap fra arbeidslivet
• Kronekurs og renter holdes på et nivå som styrker konkurranseevnen overfor utlandet
• Økt bruk av virkemidler for nyskaping og omstilling i både privat og offentlig sektor

Studiepoeng og dagpenger
På grunn av den høye arbeidsledigheten under koronapandemien og det store behovet for omstilling i arbeidslivet ble det i 2020 åpnet for å kombinere dagpenger med utdannelse, også med studiepoeng som kan være del av en grad. Dagens ordning skal gjelde fram til 1. juli 2021, for så å bli gjort om til en permanent mulighet med visse begrensninger. NITO er svært glade for at regjeringen har åpnet for denne muligheten, og intensjonen om å gjøre den permanent. NITO kommer tilbake med våre konkrete kommentarer til det framlagte høringsforslaget i februar.

For budsjettet for 2022 er det viktig at endringene i regelverket følges opp med tilstrekkelige midler både til utdanningsinstitusjonene for å utvikle og tilby kurs og utdanninger samt noe økte rammer til dagpenger. Ved å åpne for denne muligheten øker muligheten for arbeidsledige å komme tilbake i arbeid, øke arbeidsgivers tilgang til godt kvalifiserte medarbeidere og på den måten begrense veksten i andre offentlige utgifter til understøttelse av personer som faller utenfor arbeidslivet.

Insentivordninger for økt etter- og videreutdanning
Det vises til stortingets behandling av kompetansereformen, vedtak 697, der stortinget ber regjeringen utrede en ny incentivordning, Kompetansefunn Digital. NITO forventer en oppfølging av vedtaket med midler senest i statsbudsjettet for 2022.

Videre bør det settes av 130 millioner til regionale kompetansefond. Fondet bør være styrt av partene i arbeidslivet, som identifiserer behov og henter inn tilbud. Som eksempel kan det kan lyses ut midler til å utvikle utdanningsprogrammer innen bransjer eller innen fagområder der det er behov for økt innovasjon, omstilling, økt konkurransekraft etc.

- NITO anbefaler at det iverksettes sterkere incentivordninger for at bedrifter skal investere i økt kompetanse for sine ansatte.

Finansiering av høyere utdanning
Det vises til anmodningsvedtak 16 der stortinget ber regjeringen om en gjennomgang av finansieringskategoriene i høyere utdanning, for å sikre at utdanninger som ingeniørfag, lærerutdanninger og andre utdanninger som er etterspurt i arbeidsmarkedet har riktig finansiering. NITO forventer en reell oppfølging av saken fra Kunnskapsdepartementet som del av stortingsmeldingen om styring av høyere utdanning, og at det kommer økt finansiering til disse utdanningene senest i budsjettet for 2022.

Det er godt dokumentert over lang tid at det er utfordringer med kvaliteten i mange av ingeniørutdanningene og at finansieringen på ingen måte er tilstrekkelig. Den treårige ingeniørutdanningen er i dag plassert i nest laveste kostnadskategori, men er blant de dyreste utdanningene for universiteter og høyskoler å tilby – blant annet på grunn av behov for laboratorier og programvare.

- NITO mener økt finansiering av ingeniør- og teknologiutdanningene må komme som et resultat av den varslede gjennomgangen av finansieringssystemet for UH-sektoren.

Styrk deltakelsen i den norske modellen
I Granavollplattformen løfter regjeringen fram den norske modellen for samarbeid i arbeidslivet som en viktig del av den norske suksessformelen. Koronapandemien har vist hvor viktig et organisert arbeidsliv er for å finne gode løsninger for arbeidslivet uten å utløse store konflikter.

De siste årene har vi sett at oppslutningen om fagforeningene har kommet under 50 prosent. Det gir grunn til bekymring. Både staten, arbeidsgiverne og arbeidstakerne har en klar interesse av et velfungerende arbeidsliv hvor trepartssamarbeidet har høy legitimitet. For at modellen skal ha legitimitet er det viktig at oppslutningen både på arbeidstaker og arbeidsgiversiden er høy.

NITO ber derfor regjeringen gjøre følgende*:*

- Øke fagforeningsfradraget opp på kjøpekraftsnivået i 2013 og minst økes i takt med reguleringen av grunnbeløpet i folketrygden framover.
- Sette ned et partssammensatt utvalg som ser på ulike måter å styrke organisasjonsgraden. Utvalget bør blant annet vurdere redusert arbeidsgiveravgift per organisert arbeidstaker i landsomfattende fagorganisasjon med innstillingsrett. NITO mener et slikt insentiv kan styrke arbeidsgivers vilje til å tilrettelegge for å øke organisasjonsgraden på arbeidstakersiden.

Nei til ostehøvelkutt
Regjeringen har siden 2015 arbeidet med avbyråkratiserings- og effektiviseringsreformen (ABE-reformen). Den har gitt statlige virksomheter årlige "ostehøvelkutt", som i mange tilfeller ført til dårligere offentlig tjenestetilbud til borgerne. NITO ønsker en effektiv offentlig sektor til det beste

for brukerne. Da bør det satses på utvikling av offentlige tjenester og ikke ostehøvelkutt. Det er også vanskelig å se hvordan regjeringen skal få gjennomført omstillinger blant annet innenfor digitalisering når fokuset blir på innsparing og ikke på gode tjenester av høy kvalitet.

Kompetanseløft for sirkulærøkonomi i kommunal sektor
Hvis Norge skal bli et foregangsland på sirkulær økonomi, er vi nødt til å gjøre noe med barrierene som avdekkes i *Kunnskapsgrunnlag for nasjonal strategi for sirkulær økonomi* signert Deloitte. Kunstig intelligens er et av de viktigste verktøyene som kan benyttes for å stoppe klimaendringene. Ved hjelp av teknologien vil det være lettere å navigere gjennom klimakrisen. For å utnytte mulighetene som maskinlæring gir, er vi nødt til å ufarliggjøre KI, demonstrere fordelene ved teknologien og tilgjengeliggjøre den for allmennheten.

- NITO mener regjeringen har gode muligheter for jobbskaping og klimaomstilling i kommunene, og ber om kroner 10 mill. til prosjekt som kan gi et kompetanseløft innen kunstig intelligens og sirkulær økonomi i kommunal sektor.

Karbonfangst og –lagring – CCS
Det er svært gledelig at regjeringen har bevilget midler til igangsetting av fangst, transport og lagring av CO_2 i form av prosjektet "Langskip". Dette er viktig for klimaet, for utviklingen av norsk teknologi og for nye klimavennlige arbeidsplasser i norsk industri. CCS er også avgjørende for satsing på rent hydrogen basert på norsk naturgass.

NITO mener at satsning på CCS også ved Fortum og avfallshåndteringsanlegget på Klemetsrud må finansieres fullt ut. Avfallshåndtering er en enorm og økende klimautfordring globalt. Fullfinansiering av Fortum/Klemetsrud vil bidra til betydelige utslippskutt lokalt og nasjonalt, og ikke minst til teknologiutvikling som vil kunne bidra til å løse klimautfordringen knyttet til avfall globalt. NITO vil understreke at dette ikke kun er et klimaprosjekt, det er i høyeste grad også et industriutviklingsprosjekt.

- NITO oppfordrer derfor regjeringen å gå inn for å dekke differansen dersom tilstrekkelig finansiering fra EU uteblir.

Konkurranse fra globale teknologiselskaper
Verdens mest verdifulle selskaper og har tjent enorme summer. Framtidas verdiskaping skjer mer og mer i det digitale rom. Det krever at skatteregulering følger etter. Det er en utfordring både for skatteinngang og arbeidsplasser i Norge at globale teknologiselskaper kan levere tjenester til det norske markedet uten å ha fysisk tilstedeværelse her. Eksempelvis hadde Google en omsetning i Norge på 136 millioner kroner i 2017. Det er anslått at omsetningen reelt kan være på omtrent tre mrd. kroner. Likevel betalte selskapet kun tre millioner i skatt.

- Regjeringen bør ta lederskap i beskatning av globale teknologiselskaper gjennom for eksempel en omsetningsavgift.

Med vennlig hilsen

Trond Markussen
President

Steinar Sørlie
Generalsekretær